

**SAMORZĄDOWY OŚRODEK
KULTURY I SPORTU GMINY MIELEC
Z SIEDZIBĄ W CHORZELOWIE**

39-331 CHORZELÓW 307, tel. 17 584 14 83

Chorzelów, 14 listopada 2014 r.

**PRZEDSZKOLA
SZKOŁY PODSTAWOWE
GIMNAZJA
GMINY MIELEC**

**KONKURS PLASTYCZNY
„Piękno tradycji Bożego Narodzenia”**

W zawiązku ze zbliżającymi się Świątami Bożego Narodzenia proponujemy dzieciom i młodzieży przedszkoli, szkół podstawowych i gimnazjów Gminy Mielec udział w konkursie plastycznym **pt. „Piękno tradycji Bożego Narodzenia”**.

Boże Narodzenia to czas szczególny. Obok Wielkanocy jest najuroczyściej obchodzonym świętem. Jest to święto rodzinne, spędzane w gronie najbliższych, sięgające swoją tradycją dawnych czasów. Z Bożym Narodzeniem związane jest wiele tradycji, które nadają temu świętu tak szczególny charakter.

Choinka – jeden z najbardziej charakterystycznych symboli Świąt Bożego Narodzenia. To ustrojone drzewko świerku, jodły lub sosny - naturalne lub sztuczne. Pierwotnie wiązane było z przedchrześcijańską tradycją ludową, a obecnie będące nieodłączną jego ozdobą. Do Polski tradycję ustawiania choinki jako symbolu świąt bożonarodzeniowych przenieśli w XVIII i XIX w. niemieccy protestanci. Dawnymi tradycyjnymi zdobieniami choinkowymi były ciasteczka, pierniczki, orzechy, rajskiej jabłuszka, własnoręcznie wykonane w czasie adwentu ozdoby z bibułek, kolorowych papierków, piórek, wydmuszek, słomy i ździebeł traw, kłosów zbóż. Obecnie choinki dekoruje się bombkami, cukierkami, papierowymi ozdobami.

Wigilia - wieczór wigilijny w tradycji polskiej jest najbardziej uroczystym i najbardziej wzruszającym wieczorem roku. Punktem kulminacyjnym przeżyć adwentowych w rodzinach chrześcijańskich jest wigilia Bożego Narodzenia. Posiada ona bardzo bogatą liturgię domową. Geneza tej liturgii sięga pierwszych wieków chrześcijaństwa. Obrzędy te i zwyczaje mają więc starą tradycję. Wigilie w ogóle znane były już w Starym Testamencie. Obchodzono je przed każdą uroczystością, a nawet przed każdym szabatem. Było to przygotowanie do odpoczynku świątecznego. Izraelici zwali je "wieczorem". Słowo "wigilia" pochodzi z języka łacińskiego i oznacza czuwanie. Taki był dawniej zwyczaj w Kościele, że poprzedniego dnia przed większymi uroczystościami obowiązywał post i wierni przez całą noc oczekiwali na tą uroczystość, modląc się wspólnie. W Polsce wigilia weszła na stałe do tradycji dopiero w XVIII wieku. Główną jej częścią jest uroczysta wieczerza, złożona z postnych potraw. Wieczerza ta ma charakter ściśle rodzinny. Zaprasza się czasami na nią, oprócz krewnych, osoby mieszkające samotnie. Dawniej najpierw gospodynie urządzały generalne sprzątnięcie, mycie, czyszczenie. Po czterech rogach głównej sali umieszczało się na wsi i po

dworach cztery snopy zbóż: snop pszenicy, żyta, jęczmienia i owsa, aby Boże Dziecię w Nowym Roku nie skąpiło koniecznego pokarmu dla człowieka i bydła. Stół był przykryty białym obrusem, przypominającym ołtarz i pieluszki Pana, a pod nim dawało się siano dla przypomnienia sianka, na którym spoczywało Boże Dziecię. Zwyczajem było również, że cały dzień obowiązywał post ścisły. Także w czasie wigilii dawano tylko potrawy postne, w liczbie nie parzystej, ale tak różnorodne, by były wszystkie potrawy, jakie się zwykło dawać w ciągu roku.

Wolne miejsce przy stole - Znany i powszechny jest obecnie w Polsce zwyczaj pozostawiania wolnego miejsca przy stole wigilijnym. Miejsce to przeznaczone bywa przede wszystkim dla przygodnego gościa. Pozostawiając wolne miejsce przy stole wyrażamy również pamięć o naszych bliskich, którzy nie mogą świąt spędzić z nami. Miejsce to może również przywozić nam na pamięć zmarłego członka rodziny.

Pierwsza Gwiazda - W Polsce wieczerze wigilijna rozpoczynało się, gdy na niebie ukazała się pierwsza gwiazda. Czyniono tak zapewne na pamiątkę gwiazdy betlejemskiej, która według Ewangelisty, św. Mateusza, ujrzeli Mędrcy, zwani też Trzema Królami.

Łamanie się opłatkiem - najważniejszym i kulminacyjnym momentem wieczerzy wigilijnej w Polsce jest zwyczaj łamania się opłatkiem. Czynność ta następuje po przeczytaniu Ewangelii o Narodzeniu Pańskim i złożeniu życzeń. Tradycja ta pochodzi od prastarego zwyczaju, jaki zachował się z pierwszych wieków chrześcijaństwa. Wieczerza wigilijna nawiązuje do uczt pierwszych chrześcijan, organizowanych na pamiątkę Ostatniej Wieczerzy. Zwyczaj ten oznacza również wzajemne poświęcenie się jednych dla drugich i uczy, że należy podzielić się nawet ostatnim kawałkiem chleba. Składamy sobie życzenia pomyślności i wybaczymy urazy.

Ilość potraw - według tradycji, ilość potraw wigilijnych powinna być nieparzysta. Aleksander Bruckner w słowniku etymologicznym języka polskiego podaje, że wieczerza chłopska składała się z pięciu lub siedmiu potraw, szlachecka z dziewięciu, a u arystokracji z jedenastu. Wyjaśnienia tego wymogu były różne: 7 - jako siedem dni tygodnia, 9 - na cześć dziewięciu chórów anielskich itp. Dopuszczalna była ilość 12 potraw - na cześć dwunastu apostołów. Nieparzysta ilość potraw miała zapewnić urodzaj lub dobra prace w przyszłym roku. Potrawy powinny zawierać wszystkie plody rolne, aby obrodziły w następnym roku. Wskazane też było skosztować wszystkich potraw, żeby nie zabrakło którejś podczas następnej wieczerzy wigilijnej. Wigilie otwierała jedna z tradycyjnych zup wigilijnych - najczęściej barszcz czerwony z uszkami, zupa grzybowa lub rzadziej - migdałowa. Oprócz dań rybnych podawano staropolski groch z kapustą, potrawy z grzybów suszonych, kompoty z suszonych owoców a także łamańce z makiem lub pochodzącą ze wschodnich rejonów Polski słynną kutię oraz ciasta, a zwłaszcza świąteczny makowiec.

Po Wieczerzy - dawniej po Wieczerzy, oprócz śpiewania kolęd, w wielu częściach Polski praktykowano różne zwyczaje. I tak, na Warmii i Mazurach, kiedy jeszcze biesiadnicy siedzieli przy stole, spod obrusa ciągnięto słomki. Jeśli wyciągnięto słomkę prosta, to osobę, która ją wyciągnęła, czekało życie proste, bez niebezpieczeństw. Jeśli słomka była pokrzywiona, to dana osobę czekało w przyszłym roku życie kręte.

Na Mazowszu, resztki jedzenia dawano zwierzętom. Wierzono bowiem, że o północy, przynajmniej niektóre z nich, przemówiła ludzkim głosem. Dotyczyło to zwłaszcza bydła, bo ono było obecne przy narodzinach Dzieciątka i w nagrodę otrzymało dar mówienia ludzkim głosem w noc wigilijna.

Pasterka - kończy wieczór wigilijny, to msza odprawiana w kościołach dokładnie o północy. Zgodnie z tradycją upamiętnia ona przybycie do Betlejem pasterzy i złożenie przez nich hołdu nowo narodzonemu Mesjaszowi. Zwyczaj sprawowania bożonarodzeniowej liturgii nocnej wprowadzono w Kościele już w drugiej połowie V wieku. Do Polski dotarł on więc być może razem z chrześcijaństwem.

Kolędowanie - to obrzęd ludowy praktykowany przede wszystkim w kulturach rolniczych i pasterskich przez Słowian i Rumunów, polegający na tym, że grupy kolędników odwiedzały poszczególne gospodarstwa z życzeniami pomyślności w Nowym Roku, za co otrzymywały od gospodarzy dary w postaci jedzenia lub drobnych datków pieniężnych. Kolędą określano dawniej zarówno sam obrzęd (*Chodzenie po kolędzie*), jak i podarunki składane kolędnikom, a także śpiewane przez nich specjalne pieśni oraz scenki z udziałem postaci m.in.: anioła, turonia, gwiazdy, diabła.

Szopki - W Polsce franciszkańskiej pojawiły się bardzo wcześnie, zapewne już w czasach średniowiecza. Początkowo inscenizowane w kościołach szopki były niezwykle proste, pozostawały też wierne przekazom ewangelicznym. W wieku XIX powstały różne regionalne formy polskich szopek bożonarodzeniowych. Najbardziej znane i najciekawsze są szopki krakowskie, których architekturę wzoruje się na zabytkowych budowlach Krakowa. Szopki

krakowskie stawały się często teatrzykami lalek, w których na miniaturowych scenkach podświetlanych świecami pojawiały się najrozmaitsze ruchome figurki.

Mając możliwość przedstawienia w formie prac plastycznych tak wielu bożonarodzeniowych tradycji, zachęcamy dzieci i młodzież szkół naszej gminy do udziału w konkursie plastycznym.

REGULAMIN KONKURSU PLASTYCZNEGO **„PIĘKNO TRADYCJI BOŻEGO NARODZENIA”**

ORGANIZATOR:

Samorządowy Ośrodek Kultury i Sportu Gminy Mielec z siedzibą w Chorzelowie

CELE KONKUSU:

- popularyzacja wiedzy o tradycjach Bożego Narodzenia,
- przybliżenie piękna kulturowego naszej obyczajowości narodowej,
- zapoznanie się z historią i tradycjami związanymi z Bożym Narodzeniem,
- rozwijanie wyobraźni,
- rozwijanie wrażliwości estetycznej.

UCZESTNICY:

Dzieci i młodzież Przedszkoli, Szkół Podstawowych i Gimnazjów Gminy Mielec.

Konkurs będzie oceniany w czterech kategoriach wiekowych autorów prac:

- 1./ uczniowie przedszkoli, klas „0” szkół podstawowych,
- 2./ uczniowie klas „I”-„III” szkół podstawowych,
- 3./ uczniowie klas „IV”-„VI” szkół podstawowych,
- 4./ uczniowie gimnazjów.

WARUNKI UCZESTNICTWA W KONKURSIE:

1. Konkurs jest adresowany tylko do autorów indywidualnych.
2. Prace zbiorowe nie będą brane pod uwagę przy ocenie Komisji Artystycznej.
3. Każdy uczestnik może złożyć jedną, samodzielnie wykonaną pracę konkursową.
4. **Technika wykonania pracy konkursowej:** dowolna technika płaska (malarstwo, rysunek, grafika, collage). **oraz techniki przestrzenne:** płaskorzeźba (np. masa papierowa), rzeźba, kompozycja przestrzenna (wykonane np. z różnego rodzaju materiałów naturalnych: gałązki drzew iglastych, szyszki, orzechy, laski cynamonu itp.)
5. Każda praca powinna posiadać na odwrocie dane uczestnika konkursu: Imię i nazwisko, wiek, klasę, nazwę szkoły oraz imię i nazwisko opiekuna artystycznego. (Prosimy o czytelne pismo odręczne lub komputerowe).
6. Prace konkursowe należy dostarczyć do siedziby organizatora do **15 grudnia 2014 r**

TERMINY:

Termin przyjmowania prac konkursowych upływa z dniem 15 grudnia 2014 r.

Termin otwarcia wystawy pokonkursowej: 19 grudnia 2014 r. o godzinie 13.00

KRYTERIA OCENY:

Powołana przez organizatora Komisja Artystyczna przyzna nagrody i wyróżnienia kierując się postanowieniami formalnymi regulaminu oraz kryteriami artystyczno – estetycznymi:

- świadome użycie środków wyrazu plastycznego (linia, plama, symbolika kolorów),
- dobór środków plastycznych do ilustrowanych treści,
- ogólny wyraz artystyczny.

Dla autorów najlepszych prac przewidziane są nagrody i pamiątkowe dyplomy, które zostaną wręczone podczas wernisażu wystawy.

POSTANOWIENIA KOŃCOWE:

Udział w konkursie jest jednoznaczny z akceptacją niniejszego regulaminu oraz zgodą na publikację prac konkursowych, materiałów z przebiegu konkursu oraz wizerunku fotografowanych osób na stronie internetowej SOKiS oraz w lokalnych mediach (portale internetowe, prasa).

Szczegółowych informacji udziela: Anna Surowiec- Ośrodek Kultury w Chorzelowie pod nr tel. **17 584 14 83**